

Ob 80-letnici dr. Julija Titla

Geograf in zgodovinar dr. Julij Titl se je rodil 24. novembra 1914 na Vrholah pri Slovenski Bistrici. Od leta 1967 živi v Kopru, kjer raziskuje zlasti k slovenskemu morju usmerjen del domovine. Podrobnejši življenjepis je bil objavljen ob njegovi 70-letnici v GV 1984. V naslednjih desetih letih je pomembno obogatil slovensko geografsko misel in leta 1990 je postal član Evropske akademije za znanost, literaturo in umetnost v Neaplju, ki njegova raziskovanja pozorno spremlja. Zaupano mu je bilo celo mentorstvo za tuje doktorande. J. Titl je namreč s svojimi raziskovanji pionirsko odstiral pomembne vidike: proučil je kulturne terase v Primorju, odnose na podeželju in njegovo navezanost na središča, trgovino itd. V njegovih delih živi spoznanje, da je človek najtesneje povezan z naravo, znal se je prilagoditi podnebjju, zemljišču in drugim potrebnim virom za življenje in razvoj, vešče pa tudi lovi veter v jadra časa.

Posebno pomembno je, da J. Titl obravnava socialnogeografsko problematiko koprskega podeželja v luči zgodovinskega razvoja in gospodarskih sprememb. Leta 1988 je koprška založba Lipa izdala njegovo knjigo *Vodni mlini in mlinarstvo v Slovenski Istri*. To zanimivo delo je izšlo v času, ko teh mlinov skoraj ni več — odnesle jih niso hudournne vode, temveč novi gospodarski tokovi in tehnološki dosežki, pa tudi razmere v slovenski primorski pokrajini, katere zgodovinske in gospodarske razsežnosti so segale čez prostor, ki ga sedaj omejujeta najnovjši državni meji z Italijo in Hrvaško. Prej je bilo središče teh silnic v Trstu in temu mestu je slovensko zaledje dobavljalo (tudi) moko in kruh. Mlinarstvo je odsevalo gospodarske in splošne razmere; razvijalo se je odvisno od pomembnih izumov, pridelovanja žita in povpraševanja. Zato je J. Titl lahko izrabil znanje obeh svojih strokovnih disciplin in kot nekdanji ravnatelj Pokrajinskega arhiva Koper tudi vire.

Kot skrben proučevalec je J. Titl opravil pomembno terensko raziskovalno delo. Proučeval je krajevna poimenovanja in zabeležil kakih 4000 imen slovenskega in tujega izvora. Slovenska imena imajo mnogo korenin v zaledju Istre, ki sedaj pripada Hrvaški, v pokrajini med Dragonjo in Mirno, okoli Buzeta in Buj. Odkril je ledinska imena, ki jih nima niti veliki slovar slovenskega knjižnega jezika. Zdaj proučuje keltska imena, ki so jih prevzeli Slovenci in pripravlja novo zanimivo delo.

V desetletju od leta 1984 dalje je objavil razpravo o razvoju tržne pridelave vrtnin na Koprskem (*Geographica Jugoslavica VI*, Maribor 1985), za Enciklopedijo Slovenije pa je opisal naselja Ankaran, Bertoki, Dekani, Dvori nad Izolo, Hrvatini in Izola ter polotok Istro. V Neaplju pa so bile (v italijanščini) objavljene študije o socialnogeografskih problemih Istre (1990), oskrbovanju Trsta s pridelki zaledja (1992), o vodnih mlinih (1993) in istrski toponomastiki (1994). Opozoril je tudi na znanstveno delo akademika Svetozarja Ilešiča (1991), za 2. zbornik občine Slovenska Bistrica pa je prikazal svet in ljudi ob Ložnici (1990). Če pomislimo na terensko delo, zahtevno brskanje po arhivih in tudi izvirnost, mu je treba za

dosežke le čestitati. Ne gleda pa le v preteklost. Vznemirjajo ga tudi sodobni problemi, zlasti tisti, ki spreminjajo koprsko podeželje, kot je sodobni promet, ohranjanje značilne kmetijske proizvodnje, poselitev k depopulaciji nagnjenih območij in tudi varstvo okolja. V njegovem raziskovalnem delu odsevajo zančilnosti poti njegovega razvoja, saj izhaja iz pokrajine, kjer se stikajo različni tipi okolja in življenja. Pozna se, da je bil učitelj na vseh stopnjah izobraževanja, od osnovne do visoke šole, saj je njegova metoda prikazovanja nazorna, vabljiva, temelječa na dokumentaciji, vsestransko pretehtanih spoznanjih in širokem obzorju. Njegovo visokošolsko področje so bili razvoj civilizacije, politična in ekonomska zgodovina, v geografiji pa socialnogeografska podoba zlasti naše pokrajine. Končno se je znašel v razmerah, da proučuje jezikovne posebnosti imen, ki marsikaj povedo o pokrajini. Tudi njegov priimek, ki je latinskega izvora, prevzela pa ga je (kot titlus) celo cerkvenoslovanščina, kaže na korenine v tem delu naše domovine. Raziskovanje teh korenin je pomembno tudi za današnje razumevanje razmer in tokov v živahnem Slovenskem oz. Koprskem primorju. Ko je keltska in rimska preteklost prepustila prostor novim tokovom v evropskem razmeščanju narodov in so tu zaživeli Slovenci, so ti spoštovali pokrajino in preteklost ter v njej negovali civilizacijske dosežke. Novi časi so prinesli še kaj in prav zato so Titlova raziskovanja tako pomembna. Želimo mu, da se mu vedrina, življenjska moč, raziskovalna vnema in pisalo še dolgo ne nakrhajo.

Avguštin Lah

Ob šestdesetletnici mag. Dušana Faturja

Zaradi časovnega zamika pri izhajanju Geografskega vestnika z zamudo beležimo šestdesetletnico mag. Dušana Faturja, geografa ter dejavnega slovenskega prostorskega planerja. Jubilant se je rodil 16. novembra 1933 v Ljubljani. Po končani klasični gimnaziji je študiral geografijo in diplomiral leta 1959 na geografskem oddelku Prirodoslovno-matematične fakultete. Po opravljenem študiju se je najprej zaposlil na Zavodu za urbanizem v Ljubljani, kasnejšem Ljubljanskem urbanističnem zavodu. Po l. 1974 je služboval na Republiškem zavodu za regionalno prostorsko planiranje. Od leta 1981 do 1991 pa je delal na Ministrstvu za varstvo okolja in urejanju prostora. Vmes (1980–81) je bil dve leti direktor Inštituta za geografijo Univerze v Ljubljani.

Na teh delovnih mestih se je Duško Fatur večji del ukvarjal s pripravo prostorskoplanerske dokumentacije za graditev oziroma konstrukcijo infrastrukturnih objektov. Naloga še zdaleč ni bila preprosta, saj v tem času ni bilo niti izpopolnjene zakonodaje niti ustrezne prakse, ki bi urejala to področje. Večina pozornosti se je namenjala urbanizmu, podeželje in infrastrukturne naprave, zlasti na regionalni